

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 .
pe 1/4 an . . . 5 .
pe 1 lună . . . 2 .
Nr-rii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

CAMPANIA LOR.

Deocamdată nu întrebăm cine se află la spatele acelor ziare maghiare cari duc ș-acum campanie violentă împotriva alesului episcop al Dieceșei Aradului. Constatăm însă că sfăcerea a luat așa dimensiuni, încât în cine mai este un pic de sentiment va trebui să protesteze. *Persoana nou-alesului cade adică acum pe planul al doilea, căci atacurile sunt îndreptate în contra a chiar constituțiunii noastre bisericești.*

Ce a zis adică în Casa Magnaților contele Eszterházy János? Ce a constatat cu durere?

Insuși actul alegerii. Ceea-ce a săvârșit Sinodul, va să zică reprezentanța legală a bisericii, contele a criticat aspru. Contra persoanei alesului nici n'a știut să aducă alt motiv decât că a fost la Viena cu Memorandumul și că „s'ar vorbi“ că „ar fi săvârșit“ lucruri incompetente cu demnitatea de preot!

Vasilie Mangra a servit însă în ziua alegerii sale de episcop la același altar cu Mitropolitul, Vasilie Mangra este vicar episcopesc... Ar fi putut să ajungă la toate acestea dacă din punct de vedere canonic și a moralei publice ar fi vre-o excepție?

Oare nu unanim s'a primit în Sinod propunerea lui Dr. N. Oncu după ce referase asupra afacerii cu protestul celor 14? Oare în afară de Sinodul episcopesc mai este alt for competent să judece alegerea din punct de vedere canonic, moral și formal?

Desigur că nu!

Și cum să numim decât atentat la drepturile inalienabile și sfinte ale bisericii noastre când un nechemat aduce așa zicând judecată și înainte de a se fi întrunit Sinodul episcopesc caută să preocupe, să influențeze ori chiar să terorizeze?

Ni-s'a spus și ni-s'a scris, dar n'am vrut să credem și suspendăm încă manifestarea părerii noastre, e fapt însă, că în „Aradi Közlöny“ deja d'o săptămână s'a afirmat că I. P. S. Sa Mitropolitul va ridica excepții canonice și formale.

Acum punem numai întrebarea: ce însemnează aceasta? Interpelare în Casa Magnaților în sensul cum în cercările budapestane un Român greco-catolic prevestise cu câte-va zile în-înto? Se prepară oare astfel teren pentru o hotărâre pe care mitropolitul nostru voiește s'o aducă? Un prelat bătrân să meargă oare cu patima până să isbească în instituțiunile noastre bisericești? Să nu se gândească oare că-și scoală astfel împotriva întreaga Românie greco-orientală, pentru-că afară de fi, nepoți și cuserii săi nu poate fi Român care să aprobe un atentat, chiar și când acesta n'ar fi altfel decât emanațiune a sentimentelor de răzbunare?

La apusul vieții sale un mitropolit nu poate face astfel de lucru. Și de aceea, ori-și câte probe materiale și vedite nexuri causale și coincidențe isbitoare ne îndreptătesc să susținem că un complot există între protectorii d-lui Hamsea și între de-

tractorii așezămintelor noastre bisericești, noi refuzăm a da crezământ. Ne place a spera, că în cele din urmă însuși I. P. S. Sa va recunoaște că s'a pușcat peste țintă, că tovarășii de luptă ai unei persoane în esecul de zel au mers până la gradul de a compromite mai presus de toate demnitatea poziției mitropolitului. Ori și cât ar fi om, când vorba e de sfântenia așezămintelor, în primul rând mitropolitul trebuie să se ridice și alături de noi să apere nu pe Vasilie Mangra, dar biserica în care lovesc detractorii lui Vasilie Mangra.

Ministru de justiție pentru economie. Ministrul de justiție a dat o ordinațiune în virtutea căreia posesorii și muncitorii de pământ sub durata lucrărilor economice de câmp, să nu poată fi silți a împlini pedepse primite pentru transgresiuni și delictu mai mic.

Ministrul a fost condus de principiul uman, de a nu lipsi familiile muncitorilor de susținătorii lor, tocmai pe durata timpului de lucru de câmp.

Punerea sub acuză a deputatului Pavlovici. Procurorul din Seghedin a pus sub acuză pe deputatul Pavlovici și ieri pe calea tribunalei din Chichinda-mare a recercat Dieta pentru suspendarea dreptului de imunitate a deputatului. După cursul anunțat din Budapesta, recercarea a și sosit și presidentul camerei contele Apponyi a și făcut dispozițiuni pentru convocarea comisiunii de anchetă, având zor să se pertracteză afacerea Pavlovici, în plenul camerei, încă în această sesiune a Dietei, care zilele acestea se desfășoară.

Liubomir Pavlovici publică o declarație în „Zastava“ în care declară că acușele ce i-se aduc sunt nebazate. El — zice — că se află des prin Chichinda-mare, dar nici-când nu a statat acolo pe nimenea. Dela alegere încă s'a poruit o goană în contra sa, care este continuată din anumite părți cu plan precegetat.

GOANA.

Invinuit de fărâdelegi, de corupțiune și stricăciune, — batjocurei a fost expus, goanei a fost dat și martiriu a suferit Sava Brancovici, marele arhieru al bisericii române dreptmăritoare de dincoace de Carpați, — pentru-că a păzit credința și sufletul și-a pus pentru biserica strămoșească.

Grave zile erau p'atunci acum trei vechuri, căci tolerat era numai poporul și Legea noastră în această țeară, legi nu ne păzeau; și se ridica o furtună, pornită să rupă suflitele dela pieptul strămoșești bisericești, mângâitoare și încurajatoare. Era pornită goana, pentru cucerire de suflete!

Valuri peste valuri venit-au și s'au dus, vremurile s'au schimbat și Dumnezeu nu ne-a părăsit. Tare și putere ni-s'a hărăzit și acestea în picioare stau în autonomia noastră bisericească.

Dar par'că astăzi se sgudue zidurile acestei mândre cetăți? Înărmuriți stăm pe loc în fața vedeniei... Înărmuriți, înflorați, — căci cei-ce

ridică mâna sacrilegă contra sfintei noastre bisericești, sunt dintre fiii săi!

Alesul episcop al Aradului țintă de atac este și după actul îndeplinit, după votul Sinodului eparchial, prin care ridicat a fost la conducerea acestei dieceșe.

Ingenunchierea bisericești o vor, spargerea bisericești în care stăpânii atotputernici nu pot să fie. Ei vor biserica pe mâna lor, dacă biserica nu-i vrea pe dînșii!..

Și de-aceia, invinuit de fărâdelegi, de corupțiune și stricăciune, expus unei goane nedemne este alesul bisericești, prin nechemări și adunături, pe toată linia, unde numai se poate auzi cuvânt și unde scrisul poate străbate în țeara aceasta, — pentru că a păzit credința și sufletul își pune pentru biserica sa.

Calomniile și injuriile nemai pomenite, prinse din vânt, la auzirea căroră cel mai elementar simț de cuviință și adevăr se revoltă, pusus'a la cale, să fie rostite până și în casa magnaților.

O astfel de goană contra unui om, contra unui prelat bisericesc, în zilele noastre, — ne amintește timpul lui Sava Brancovici.

După ce toate instituțiile noastre și toți oamenii de bine sunt etalați pe taraba trădării de patrie; după ce acest soi de perfide insinuări se recunosc a fi monedă falsă, Neronii Romei noastre bisericești-ortodoxe, implântă cuțitul infamiei în caracterele fără prihană, — pentru a forța un curent contrar marilor interese ale bisericești noastre care s'a dovedit conștientă de datorința și menirea sa, de interesele și responsabilitatea sa în fața lui Dumnezeu și în fața oamenilor.

Nimic să nu rămăie nepângărit, e lozinea lor!

Credința în bine și dreptate, e lozinea noastră.

Un ortodox.

Din Casa Magnaților.

La 19 c. Casa magnaților a ținut sub prezidența contelui Csaky Albin ședință dezbătând mai multe chestiuni curente.

La începutul ședinței prezidiul anunță decedarea membrilor Vécsey Iozsef, contele Hunyadi Imre și a episcopului Pavel, parentând pe cei doi din urmă în următorii termeni:

„Episcopul Pavel și ca patriot și ca prelat deopotrivă în toate direcțiunile a dezvoltat activitate binefăcătoare și în urmă ca membru al acestei Case a adus servicii eminente regelui și patriei.

„Memoria lor este eternizată în sufletele noastre prin acea stimă deosebită ce le-am păstrat-o defuncțiilor pe care propun să o trecem la protocolul ședinței de astăzi, împreună cu regretele și durerea ce ni-le-a cauzat pierderea lor.

La finea ședinței și-a dezvoltat apoi, după cum am anunțat în numărul nostru de ieri, contele Eszterházy János interpelarea către ministrul de

interne în chestia nou alesului episcop Mangra, în următoarele:

„Cu toții, durere, avem știre despre rezultatul alegerii de episcop din Arad. Știm și cunoaștem activitatea anti maghiară a domnului Mangra din timpul procesului memorandului și din timpul ce a urmat acestui proces. Nu voiesc a mă altera urmărind pe acest domn în schimbarea sa prin care a trecut. Nici nu amintesc această chestiune decât pentru motivul că dl Mangra în cazul întăririi alegerii sale va ocupa loc între noi. Puncând cu totul la o parte acele considerațiuni politice, cari argumentează în contra d-lui Mangra, nu trebuie să ne uităm nici de purtarea sa privată, care după auzite la timpul său ar fi dat prilej la scandal de stradă. Căci doar nici în România nu îl numesc altfel decât „Popa Cilibidaki“ pentru-că atunci acolo trăia, când afacerea mitropolitului Ghendie era la ordinea zilei, și atunci așa s'a purtat încât numirea aceasta i-au crezut-o mai potrivită, ceea-ce cam atâta înseamnă: „popa bețiv“, cu un cuvânt o expresie desonestatoare. Vă rog să cugetați dacă este oare atât de mult de dorit, ca un astfel de individ să ocupe loc între membrii casei magnaților maghiare, care dacă i-s'ar întări alegerea, are să aducă cu sine între magnați laurii agitațiilor sale anti-maghiare și eventual urmele scenarilor din cafenele. Intreabă: oare poate ocupa loc între magnați un astfel de domn, cu care eventual să poată întâmpla, cu toate că e episcop, ca generalul comandant tot din același oraș să nu stea cu el la aceeași masă fiind-că s'au întâmplat astfel de lucruri cari se susțin despre dânsul. Să-mi permiteți a da expresiune acelei speranțe, că și aceasta considerațiune va cumpăni la așternerea alegerii Majestații Sale spre întărire, a — zis.

După aceste premise, adresează următoarea interpelațiune domnului ministru de interne:

„Are de gând excelența Sa domnului ministru, nu numai pe calea mitropolitului dar și prin informațiuni directe a se convinge despre natura acestor acușe, cari s'a ridicat și se ridică în contra nou alesului episcop al Aradului din puncte de vedere patriotice și mai ales morale. Are intențiunea a lua sub judecată datele ce se vor dovedi încontra numelui domn episcop și din acel punct de vedere că numitul domn ca atare ar deveni membru al Casei Magnaților.

Ministrul președinte Szell încredințat cu conducerea internelor era de față, însă nu a răspuns la interpelare.

O explicație necesară.

— Geneza lui „Cilibidache“.

Când explicații monstruoase se dau unei expresiuni, ne împlinim o datorie față de adevăr, să-i restabilim înțelesul.

Expresia „Cilibidache“ dată ca „poreclă“ P. C. Sale părintelui V. Mangra, e o glumă proastă, care a făcut o voltă în adevăr unică în felul său, ajungând în gura secesionistului conte Eszterházy, faimos, dar puțin luat în serios, combatând al băncilor române, al neșovinistilor, etc. — egală cu „popa bețiv“. Eată geneza glumei.

În anul din urmă al ultimului guvern român conservator de sub presidenția lui Lascar Catargiu, în Dobrogea se pornise un fel de goană contra foștilor nihiști, așezați în acele părți pe teritoriu român. Goana era condusă pe sub mână, de consulul rusesc Kartamışev, care sta sub ordinul superiorului său din Basarabia, dl. Cilibidache.

Dl. Cilibidache este (dacă mai e și azi în viață) boer român din Basarabia, care înainte de ruperea celor două județe dela țeara românească și încorporarea lor la Rusia, prin tratatul dela Berlin, fusese deputat în parlamentul român. Trecând cu proprietățile sale sub stăpânire rusească, s'a făcut mai muscal decât muscalii: umblând ca să lăzure pe foștii nihiști oameni culti, în parte români basarabeni, aflați în Dobrogea stăpânirei sale, sau cel puțin să-i îndepărteze dintre pescarii ruși dela gurile Dunării.

În chipul acesta a ajuns dl. Cilibidache vînturat în presa din România, ca tip, care se lapăda de neamul său și apoi își persecută pe ai săi.

Pe timpul sfîrșitului regimului Catargiu în România, ajuns la Sibiu să pună mîna pe „Tribuna”, salvatorul neamului, căci cauza națională fusese vîndută lui Bánffy de Slavici, Broște și Mangra și celalți trădători de neam.

Un puțin ingenios reporter dela ziarul „Timpul”, — cam puțin clar poartă și cu concepțiile de călugăr și celibe. — a poreclit pe „trădătorul Mangra: Cilibidache”.

„Gluma” n'a prins în zărele Bucureștene; dar „Tribuna”, care își avea pe Deul ei bine botizat, cântat în urmă și în versuri, a început să întrebuințeze această „delicioasă” invenție a „amicului” reporter polițienesc din București, și a servit-o apoi „Cohntrolei” timișorene dela ai cărei patroni inspirându-se contele Eszterházi ead-ne la: „részegek pópá”.

Până și „Cohntrola” a ajuns să l poarte a nebuna pe contele Eszterházi? Este aceasta compatibil pentru un magnat?

Dl. Gall cum crede?

Din Dietă.

În ședința de ieri a parlamentului s'a terminat desbaterea asupra proiectului ministrului Fehérvary referitor la înarmarea gloatelor. Să știe că opoziția prevestia discuții aprinse, cu atât mai mare a fost deci mirarea, când după oratorul Bakó Iozsef, Toth János și Gabányi Miklos cari au combătut proiectul, camera l'a votat fără de a intra măcar, la desbaterea pe articole.

La ordinea zilei au urmat apoi proiectul de lege referitor la regularea canalului Bega, pe care deputatul Novák Iozsef îl recomandă spre primire. Camera după vorbirile depu-

*) „Ziarul” literar-economic „Activitatea” din Orăștie de asemenea are slăbilețune, surătelor pomenite.

taților Hieronimy și Kossuth și după deslășirile date de ministrul de agricultură Darányi primește proiectul în unanimitate. La sfîrșit Molnár József a interpellat ministrul de justiție în chestia parcelării teritoriilor publice în Sécuime, la care ministrul Plósz a răspuns imediat, accentuând că va avea în vedere interesele, proprietăților mici, promițînd reformarea legii existente.

Răspunsul s'a luat la cunoștință și cu aceasta ședința s'a încheiat.

Congresul Ligei culturale.

Duminecă și Luni s'a ținut la Ateneul român din București al XI-lea congres al Ligei culturale.

Ședința de dimineața din prima zi, la care au participat numeroșii delegați al secțiunilor din țeară, s'a deschis la orele 11 sub presidența d-lui Mihail Vlădescu.

Dl. Mihail Vlădescu a deschis seria cuvîntărilor, arătînd, că Liga datorește recunoștință lui V. A. Urechă și în primul rînd memoriei acestuia trebuie să i-se aducă laude de către ligiști.

Dl. Vlădescu a spus, că se simte nevoe de forțe nouă la Ligă, cari să-i dea o nouă orientare pentru binele neamului românesc.

Cuvîntarea a fost acoperită cu aplauze unanime.

Dl. Vlădescu a propus și congresul a admis, ca să se trimeată următoarea telegramă M. S. Regelui:

„Delegații secțiunilor din țeară ale Ligei culturale, întruniți în XI-lea congres anual, în sala Ateneului din București, depun la picioarele gloriosului Vostreu Tron, omagiul lui de credință ne-strămutată, de admirație și iubire, ce nutrește pentru M. Voastră”.

S'a constituit apoi biroul congresului din d-nii: colonel Bădulescu, lt.-col Kivu, maior Manolescu Mlaorian și Cheșanu.

În ședința de după amiază dl. Oteteleșanu, după ce a constatat și d-sa, că Liga n'a fost tocmai activă în ultimul timp, și-a exprimat dorința, ca în capul acestei instituții să fie chemat un om energic, care s'o conducă în mod efectiv. Acel om ar da unitatea de acțiune tuturor secțiunilor Ligei.

Venind în discuție modalitatea alegerii noului comitet, dl. colonel Bădulescu a propus ca să voteze toți membrii Ligei. Propunerea a fost respinsă, fiind contră prevederilor statutelor.

Procedându-se la votare, au fost aleși în noul comitet executiv, d-nii: Mihail Vlădescu, Petre Grădișteanu, Dr. George Popovici (Bucovina), general N. Balaban, Aurel C. Popovici, A. D. Florescu, Emanoil Antonescu, Toma Dobrescu și G. Ionescu-Gion.

Censorii au fost aleși d-nii: Ulpin Hodoș, Gr. N. Balotă și C. Tălășescu.

Dl. major Mladian, care a presidat biroul de alegere, a propus congresului să aclame ca membru de onoare al Ligei pe L. Cazzavillan, directorul ziarului „Universul”, care a luat inițiativa clădirii unui asil pentru invalizi. Propunerea s'a primit.

Dl. Benedetto di Luca, vorbind în românește, și-a exprimat regretul pentru pierderea lui V. A. Urechă. A susținut apoi, că e absolută nevoie de unitate de vederi între popoarele de rasă latină. Pentru legăturile sufletești între toți latini lucrează mult societatea „Dante Alighieri”.

Dl. Luca propune următoarele:

1. Să se trimeată o salutare societății panlatine „Dante Alighieri”.
2. Să se exprime dorința, ca limba italiană să se popularizeze în România, și
3. Să se lucreze pentru unitatea de sentiment între Italia și România.

Congresul admite să se trimeată o telegramă de salutare societății „Dante Alighieri”, la Roma.

Dl. Grădișteanu a mulțumit congresiștilor, că l'au ales în comitet și a declarat, că se va pune cu totul la dispoziția Ligei, spre a o reînvița. A promis, că va recâștiga pentru Ligă încrederea tuturor Românilor, făcînd ca să se mărească patrimoniul național, după cum dorește M. S. Regele, care și-a exprimat aceea dorință cu ocazia sărbătorilor dela 10 Maiu.

Mortea regelui Bavariei.

Unul dintre cei mai populari domnitori germani, amic intim al regelui nostru: Albert Frideric August, a încetat din viață. De vre-o câteva zile încoace să luptă cu moartea care ieri seara în sfîrșit i-a curmat suferințele.

Iubirea poporului său, și regretele sincere a-le tuturor domnitorilor Europei să întâlnească în giurul catafalcului pe care stă așezat corpul nemîcat al veteranului domnitor. Regele Francisc Iosif tocmai ieri a zis celor din jurul său, că moartea regelui Bavariei ar însemna mare pierdere pentru poporul bavarez, pentru care dînsul a muncit și și-a consacrat întreaga viață.

Din Viena să depeșează, că Francisc Iosif v'a participa personal la înmormen-

tare. Tot asemenea și împăratul Wilhelm II al Germaniei.

De moștenitor și-a designat pe vărul său, principele George care e însuși veteran: s'a născut la 1832. Noul rege bavarez e un soldat excelent a luat parte la mai multe războaie, cu deosebire în războiul pruso-francez s'a distins. Dela 1888 începe a fost generalissim și comandant suprem al armatei și ca soldat abia anul trecut s'a retras din armată. Ca tiner a avut rol și în viața politică dovedind pe acele timpuri mult talent oratoric dar acum la bătrînețe să îndeplinească mai ales cu scrupul și cercetări științifice

NOUTĂȚI.

ARAD, 21 Iunie n. 1902.

Spre știre. Ni se scrie din Budapesta:

„În ziua Rusaliilor noastre eram mai mulți înși în locuința preotului Bogoevici. Se înțelege că discuția se învîrtea în jurul alegerii dela Arad. Iuliu Moldovan, de origine din Oravița și de confesie greco-catolic, intim al lui Ciocan, actualmente funcționar în ministerul de finanțe, nu numai s'a expectorat încontra alesului episcop Valilie Mangra, dar a spus că se lucrează din răspuneri ca alegerea să nu fie întărită deoare-ce persoane sus puse au interes ca Mangra să nu fie episcop; dl. Dr. G. Alexici l'a întrebă cam ce persoane pot avea interes a se nesocoti votul Sinodului bisericii autonome române. Dl. Iuliu Moldovan s'a scăpat să spună că între aceste persoane e și dl. Ciocan.

„Se știe că dl. Ciocan e intim cu arhimandritul Hamza și face parte din grupa condusă de dl. Gal.

„Dar dl. Moldovan nu s'a mărginit numai la expectorări contra alesului bisericii gr. or. române, ci a și anunțat ceea ce s'a întâmplat: atacurile violente împotriva d-lui V. Mangra. În expectorările sale s'a provocat la un oficer superior de aici și peste tot n'a făcut secret că în capitală este o adevărată asociațiune care uneltește împotriva întăririi alegerii. Interpelația contelui Eszterházy este și ea eflucul intrigilor puse la cale de conspirația susamintită.

Pân'aci corespondentul nostru.

Comentariu își va face ori și care cititor, căci este atât de ușor a judeca de unde și cum dl. Moldovan știe ce are să se facă peste o săptămână; este doar și el între cei ce alegă să informeze zărele maghiare și incuificabilul articol

Ghetele Mariei Antoinetta.

— Novellă istorică. —

Gilbert de Mortier, marchisul Lafayette, avî în Auvergne un castel vechi, familiar, un edificiu mare, larg, dar cât se poate de urît. La puțină depărtare erau câte-va ocine înalte între păduri de castane. În umbra pădurilor acestora locuiau cărbunari, adunători de gătege, tăietori de lemne, oameni cari pregăteau ghete de lemn, cu un cuvînt întreaga ceată a lucrătorilor de pădure. Toată societatea aceasta lucra și mîna la aerul liber și ziua întreagă se putea auzi egomotul asurzitor al tăieturii ferestrelor și scobiturii lemnului, din cari aștile sbărau în vîzduh însoțite de cântările acestor oameni fericiți.

În locurile acestea trăia un tînăr pregătitor de ghete de lemn; tăcut de fire, vizitor și orfan sîrmanul. Fără să se fi interesat de ceialaltă își pregătea ghetele de lemn. El chema Raison dar fiind că îl țineau de mîrginit, căci abia vorbea câte- ceva și trăia numai singur, l'au poreclit de Raison (fără de minte). Și fiind că în coliba sa a atîrnat portretul Mariei Antoinette, l'a mai numit de „favoritul reginei”.

Într-o zi a sosit marchisul Lafayette în castelul său Chavaniac. Aceasta era în acele timpuri, când curtea franceză arădea sub conducerea căpitanului de dragoni Flo-

rian jurea pastoral și damele din aristocrație și domni se îmbrăcau morari, cîc-bani, păstorițe și purtau adevărate ghete de lemn, în primul rînd era regina Maria Antoinette.

Acestea le povestea marchisul Lafayette, seara, dacă se amesteca între țărani săi. Deraison îl asculta cu ochii vii.

— Regina poartă ghete de lemn dle morg?

— Da!

— Și dacă eu i-aș pregăti o pereche, i-ar primi dacă d-voastră i-ați predă?

— Natural, dacă vor fi demne de picioarele unei regine.

Deraison n'a mai zis nici un cuvînt. Dar în ziua următoare începu a lucra la o pereche de ghete de lemn așa de admirabile de care obicinuiau a pregăti mirii din Auvergne pentru miresele lor, pe cari apoi nevetele le păstrează toată viața de suvenir.

Cu două săptămîni în urmă, a mers Deraison la castelul Chavaniac și întrebă de marchisul Lafayette.

— Eu sunt, zise el, și ead ghetele pregătite pentru regina.

— În adevăr sunt așa; par'că le-ai fi pregătut pentru mireasa ta. E un lucru admirabil, și eu la tot casul le voi preda reginei.

În adevăr erau admirabile ghetele de lemn, pregătite din lemn de costan, lustruite și cât se poate mai admirabil lucrate. La vîrfurile degetelor picioarelor era gravată o

mimă ear de-asupra ei în formă de cunună aceste patru cuvinte enigmatice: T. T. L. V.

Marchisul ia ghetele și le privește surzînd, pentru că bine știa ce însemnă aceste litere secrete.

Deraison s'a relator vesel în coliba sa și a scris și pe portretul reginei acele patru litere secrete, cari erau pe ghete.

Generalul Lafayette mergînd la Paris cum a fost promis muncitorului a și dus ghetele în Trianon și a povestit istoria lor. Regina a fost încântată. Adevărate ghete țărănești, dela un muncitor din murti, aceasta era ceva nou înaintea ei!

— Dar ce să însemne aceste patru litere: T. T. L. V., dela marchis?

Nu mai cu permisiunea Majestății Voastre pot să le traduc.

— Tradu-mi d-le marchis tîi permit.

— Taimera! touta la vida.

— Ce însemnă aceasta? — Întrebă Maria Antoinette mirată.

— Acesta e un provincialism din Auvergne și însemnă: te voi iubi în toată viața mea. Și marchisul a început să ridice egomot. Regina n'a ris, ci a rămas mută.

— Serman băiat, zise emoționată. Ghetele pe cum se vede, sunt cam mari, dar cu atât mai bine... d-le marchis, Maria Antoinette intrărupse și șopti ceva princi-

pesei Lambelle, care luă ghetele, părăsi salonul și numai decât s'a relator cu ghetele pline de monede de aur.

— D-le marchis, trimite aurul tîrîrului, ca semn de mulțumită și spune-l. Nu, nu! mai spune nimic!

Marchisul a împlinit comisiunea și a trimis aurul într-o cutie frumoasă în Chavaniac.

Regina a voit să depună ghetele, căci îi erau cam mari, dar d'acela tot le purta ea, dacă ar fi avut destul timp pentru aceasta.

Dar era deja în presara revoluției.

Anii 1779—92—93 au trecut ca și virtutul. Collat d'Herbais au ridicat jaba contra marchisului Lafayette și frumosul cap blond al princessei Lambelle l'au purtat cu triumf în vîrfurile sulțelor pe străzile Parisului. Deraison în singurătatea sa toate acestea le-a auzit și trăia cu inima sîngărînd în pădurea lui. Devenea tot mai posomorît, mai moros.

Într-o bună dimineață a dispărut din coliba sa în care n'au aflat alt ceva, decât o frumoasă cutie.

Sermanul băiat a plecat la Paris, se nîtelege pe jos monedele de aur cosute în jachetă și cu portretul reginei la inimă. În prostia și în amorul său, a voit să libereze pe Maria Antoinette. Numai noaptea peregina și ziua sta ascuns în canalele drumurilor.

La 1 Iunie din „Budapesti Napló“
nu va fi străin nici el de dl Moldovan,
când d-sa nu va tăgădui că a fost sur-
prins d'un Român ortodox aducând re-
dacțiunii numitului ziar articolul în care
intr'un chip nemai pomenit era atacată
autonomia noastră bisericească.

Avem apoi la mână probă materială
că ticăloșii fiuicei țimșorene erau tra-
buse și plasate în foile din Budapesta
de un alt amic al d-lui Hamsea.

**Moștenitorul de Tron la inco-
ronarea din Londra.** Din Viena s'a
înunțat din izvor semioficios: Principele de
Savoia Francisc Ferdinand v'a fi însoțit
în drumul său în Anglia la încoronarea
regelui Eduard VII de mareșalul său de
corte Mostitz-Rienech, prințul Henrik Lich-
enstein, contele Taszilo Festich, prințul
Paul Sapiela, contele Fuguoymand, și casierul personal al
moștenitorului v'a sosi în stația de la Londra.

Congresul din Carloveș. Din
Carloveș se anunță că comisia verificatoare
a congresului național sârbesc în șirul
dezbaterilor sale a ordonat cercetare în
facerea alegerilor membrilor din congres
Bričić din Pakrac și Radović din Chichinda
mare. Mandatul lui Marko Bogdan care
a ales în Chichinda mare cu majoritate
de 125 voturi în contra deputatului dietal
Bremić Pál, a fost nimicit cu 3 voturi
majoritate. În Chichinda mare v'a fi deci
nouă alegere. Verificările încă nu sunt
terminale.

Alegerea din Pécsvárád. La
alegerea suplimentară de ieri din Pécsvárád
a intrunit independentistul Egry Béla față
de 1234 voturi a-le poporalului Vedella,
1509 voturi. A fost deci declarat de ales
deputatul kossuthist Egry Béla.

Prânz festiv la episcopul Radu.
Ziarul „Alkotmány“ scrie, că în Lugoj cu
prilegiul, când s'au predat canonicilor orna-
tive capitulare dăruite de Majestatea Sa,
episcopul Radu a dat un prânz festiv, la care pe
lângă multe notabilități din loc, a fost
oficios și corpul profesoral al gimnasului
de-acolo. Acesta e cazul prim, când și
corpul profesorilor maghiari s'a prezentat
la episcop. Episcopul a rostit în limba
maghiară următorul toast:

„Cu deosebită bucurie salut mult
stimatul corp profesoral al gimnasului de
stat din Lugoj, la modesta mea masă. Cel
mai frumoși zece ani ai vieții mele petre-
cut-am și eu pe cariera profesorală și ca
atare pe de-o parte, ear de alta parte ca
archiepiscop propovăduitor al adevărului

În fine în 1793 Oct. 17, a ajuns la
Paris, slăbit, bolnav și setos de furie și
amor. Pe piața Bastille a întâlnit un pa-
triot împodobit cu o căciulă frigiană, și l'a
întrebat:

- Cum s'ar pute ajunge în Temple?
- Ce vrei tu în Temple?
- Să libereze pe regina!

Pe femeia austriacă? De erl e mai
mică cu un cap! — Îl răspunde patriotul
cu gesturi sâlbatic și cu un ris stupid.

Țărânul și-a atins pușca ruginită, adusă
cu el de-acasă, dar patriotul l'a prevenit,
l'a smâncit-o din mână și cu propria-i armă
l'a împușcat, apoi a început a sbiera:
„Un aristocrat! Aristocrat!“

Mulțimea de popor a început a alerga
și a călcat în picioare cadavrul. La piep-
tu-l au aflat portretul Mariei Antoinette cu
cele patru litere enigmatice T. T. L. V.
Se nfelege, aceste puteau fi semne de re-
cunoaștere. Omul acesta a fost desigur con-
jurat din Koblenz, s'au altfel de trădător,
cu un cuvânt, trădător de patrie!

S'a iscat un sgomot sâlbatic și popo-
rul iritat a luat cadavrul și a alergat cu
el la Sena și l'au aruncat pe sârmanul
muncitor în apă, cu portretul reginei și cu
louisdorii cusați în jachetă. În adevăr pân'
la moarte a iubit feciorul stupid pe ne-
ricita regină.
Trad: H.—T.

vecinic, pe care se bazează cultura adevărată,
știu pe deplin așteptui nu numai greutățile
activității carierei profesorală, ci totodată
și importanța ei culturală și socială. In-
trădător domnilor, Dlor-Voastre este în-
credințată creșterea și cultivarea a celor
mai nobile plante a religiunii și a patriei.
La aceasta lucrare obositoare numai atunci
putem spera rezultatul dorit, dacă princi-
piile cardinale ale acestor două instituțiuni,
se vor plânta în consonanță în sufletul
fraged al tinerimei. Deci atunci, când
cer binecuvântarea lui Dumnezeu asupra
activității profesorală a D-Voastre dezvoltate
în acest înțeles, doresc, ca aceasta activi-
tate, spre cultivarea tinerimei și prin aceasta
spre fericirea iubitei noastre patrie să fie
de rezultat și succes încoronată“.

„Aradi Közlöny“, organul d-lui archi-
mandrit Hamsea în numărul său de azi pu-
blică nu mai puțin decât trei articoli pe 8
coloane împotriva nou alesului episcop al die-
cei Aradului. Nu e batjocură și infamie pe
care să n'o scrie la adresa lui Vasile Mangra.

Fidanțare. Din Petriș se anunță
fidanțarea d-soarei Silvia Eugenia Han cu
dl Iosif Stanca, învățător.
Felicitările noastre!

O distinsă gimnastă română. La 14
Iunie flica amicală nostru d-lui Demetriu
Comșa profesor în Sibiu Erica Otilia a
depus examenul de a 7 clasă gimnazială
la liceul evang. luth. din Sibiu cu calcul
general de eminenție.

Să trăiască!

**Perechia princiară română în drumul
său spre Londra.** Marți dimineața la 7 și
50 minute a trecut pe la Pesta, unde a stat
o oră, și cu trenul de 8 ore 50 minute a
călătorit mai departe către Viena. În suita
Altețelor Sale erau: generalul Robescu, ma-
jorul Dimitrescu și dama de onoare Rani-
cean. Trenul l'a condus mareșalul de curte
Saschs. Pentru primirea perechei princiare
a mers la gară inspectorul suprem Ofner și
șeful de gară Lachnit.

**Concurs de automobile între Paris și
Viena.** Se anunță din Paris că Joi dimi-
neața la 8 ore au început concursul de au-
tomobile între Paris și Viena. Concurenții
au stat pe Place de la Concorde. Pe piața
s'a adunat multă lume. Automobilele cari
au plecat erau toate împodobite cu steaguri.
Cel mai mult dintre concurenți au luat so-
cietate cu ei, mai ales dame. Până la 9
ore au plecat 14 trăsură. O parte mare
dintre trăsurile grele numai Vineri pleacă.

Inundații mari. Inundații mari se sem-
nalează din mai multe părți ale țării.

În Marmureș riul Tisa a esundat nimi-
cind sâmbănturile din mai multe localități.
În Sighetul-Marmureșului aproape 200
case au fost inundate.

Între Isceel și Dragomirești drumul a
fost stricat și spălat pe o mare distanță.

În Moiaeni și Borșa 40 de case stau
în apă.

Lângă Sighet podurile căii ferate au
fost distruse. Pagubele se urcă la sute
de mil.

Din Sătmăre se anunță că Someșul a
eșit din albie, inundând câmpurile și cau-
sând mari stricăciuni. Pe toată valea So-
meșului circulația trenului este întreruptă.

Inundațiile din Marmureș și comita-
tele Solnoc-Dobăca și Bistrița Năsăud, au
luat proporții înspăimântătoare.

Asupra orașului Dees s'a năpustit plaga
cu o forță elementară. O asemenea inun-
dație nu s'a pomenit dela 1863. Mai multe
case au fost ruinate, locuitorii au fost sal-
vați cu mare greutate de către batalionul
de honvezi. Circulația trenului este întrer-
uptă, căci corpul liniei ferate este pe o
lungă distanță total nimicit.

Pagubele se urcă la sume enorme. S'a
cerut ajutoare pe cale telegrafică dela
guvern.

Este îngrozitoare disperarea locuitorilor,
cărora înghețul târziu le-a nimicit poamele
și cari își văd azi nimicite prin inundație
și sâmbănturile.

Ghiată și zăpadă în toate părțile.
Aproape în întreaga Europa s'a răcit aerul,
e mai ca iarna. În străinătate în multe lo-
curi a băut peatra grozav, făcând pagube
mari, în multe locuri a și nins și ploauă
mereu, așa încât e teamă de esundări.

În Innsbruck și jur a nins tare, tot și
nutul e acoperit cu manta albă.

Din Budweis se anunță că în urmarea
ploilor continue Moldva și Maltach mereu
crește, încât li-e frica de esundare. Nivelul
Moldvei e cu 130 cm. mai înalt decât de
regulă.

În Moscova a fost Mercuri o grozavă
ploaie de ghiță. A căzut ghiță de mă-
rimea unei nucii și unul ou.

Din Londra s'a scrie că acolo e un
adevărat timp de Noemvrie, încât trebuie în-
călzit. Dimineața și seara e așa negură
deasă ca iaraa. Dar nu numai în Londra,
ci în toată Anglia e așa timp. La băile
maritime dela Bermin de sud e tot așa de
neplăcut timpul, ear în Scoția în ultima
noapte a arătat termometrul un grad ră-
ceală. Mai mult strică timpul acesta sârbă-
rilor de încoronare.

Eroul științei. După o depeșă din
Paris D-rul Garnault a făcut Lună o in-
teresanță încercare pe sine. La congresul
medical de an adică, profesorul Koch a
afirmat că *tuberculoza vitelor* nu se poate
transmite pe om. Garnault încă atunci a
atacat vehement pe Koch pentru aceasta
afirmare și a zis că pentru a face probă oferă
persoana sa, Koch n'a primit acest ofert.
Garnault însă Joi tot a făcut aceasta
încercare, sa dus la abatoriu acolo și-a
tăiat pe braț o rană adâncă și s'a vaccinat
cu serul unei vaci bolnave de *tuberculoză*.
Rezultatul se va arăta numai peste o câteva
săptămâni.

Garnault a declarat înaintea unui inter-
vievat, că la vaccinare încă a fost posibil
a încunjurat vinele, ca să poată măcar în
câtva încunjura pericolul injectiei în între-
gul corp. A declarat Garnault că rezultat
complet nu așteaptă numai după o câteva
săptămâni. Îndată ce s'a ivesc simptomele
tuberculozei și vor vedea rădăcirea profe-
sorului Koch și Garnault va încerca atunci
toate mijloacele științei medicale ca să se
vindece. Dacă nu va erupe boala pe dinsul
va repeta vaccinarea pe degete. Aceste
degete atunci trebuie să le jertfească, pen-
tru-că după injectie vor trebui amputate.

Causa lui Firmilian. Din palatul Jildiz,
unde nici de cum n'au voit să lase ca Fir-
milian, protejatul Rusiei, dușmanit de Bul-
gari, să se sfințească în Constantinopol, li-sa
dat de știre celor interesați, că la Jildiz în
aceasta chestie s'a făcut totul, ce era de
lipsă. Deci patriarhatul a decis, ca Firmi-
lian să se sfințească în claustrul rusesc de
pe muntele Athos, și a provocat telegrafice
pe Firmilian, să meargă dela Saloniki la
muntele Athos și acolo să aștepte sosirea
celor trei episcop, cari îl vor sfinți. Consu-
lul rusesc *Moscow*, care l'a însoțit pe Firmi-
lian la Saloniki, a primit îndrumarea, să se
reîntoarcă la Uskub.

Matuzalem sinucis. În comuna Visso,
din comitatul Maramureș trăia un bătrân,
pe care bătrânul satului încă în copilărie îl
știa tot bătrân. Se zice că era de 125 ani
în timpul din urmă însă a slăbit așa încât
l'a urât de viață și aștepta cu dor moar-
tea care însă tot un venia. Neputinciosul
bătrân s'a decis la un fapt grozav, n'a mân-
cat nici băut, ci voia să se prăpădească prin
foame, când l'a întrebat despre cauza gro-
zavel decisiunii a spus că întreagă viața
n'a fost bolnav și așa, starea de acum e
îndoit de grea pentru el. În fine în urma-
rea nutreimântului, prea puțin baterea ini-
mei i a tot slăbit și în urmă a și adormit
lin Dumineca trecută. Pe sinucis îl chiamă
loel Vogel și la înmormântare afară de co-
muna bisericească israeliteană a luat parte
și un mare număr de popor.

Animalele și cutremurul de pământ.
Cu ocazia catastrofei de pe insula Marti-
nique au făcut experiența interesantă, că
animalele au simțit mai dinaintea erupției
vulcanului. Vitele cornute erau atât de ne-
liniștite, că-și rupeau frângerile. Câinii urlau
fioros și le tremura tot corpul de groază.
Serpil cari aveau culcușul la poalele mun-
telui, și-au părăsit locuința. Pasările cântă-
toare au amuțit și ocoleau ținutul muntelui.
Toate acestea s'au întâmplat în Aprilie, cu
mai multe săptămâni înainte de catastrofa.
Simptomele acestea de altcum nu sunt noi.
Plinius amintește că înainte de peirea ora-
șelor Pompei și Herculaneum, asemenea au
presimțit animalele catastrofa.

Cronica literară.

RIRIA.

Riria este pseudonimul, sub care o
doamnă din înalta societate ieșană Coralie
Catoschi născută Biberi, originară din o fa-
milie românească din Bessarabia, a apărut
deodată în lumea noastră literară cu o lu-
crare poetică intitulată: „Ultima rază din
viața lui Eminescu“, lucrare ce a atras
asupra ei toate privirile și a clasat, chiar
din ziua întâi a apariției (în Arhiva din
Iasi și în Arta și Literatura română din Bu-
curești), pe autoarea ei între peștii cei de
seamă ai neamului românesc.

De atunci au mai apărut încă două
poeme în Arhiva din Iasi Nr. 3-4: „In-
spirarea și poetul sârac“ și „La mormânt“,
cari au dovedit o inspirațiune încă și mai
puternică, mai ales în nelutecuta scrisoare
La Mormânt, decât care nu s'a scris nimic
în limba română mai frumos și mai simțit.
Sunt versuri în această sublimă inspirațiune
de o înălțare de eugătar și de o durere
atât de vie încât cine o citește nu-și poate
reține lacrimile.

În Nr. 5-6 al Arhivei va apare patru
noi poeme, din cari una mai lungă: Sta-
vilă și Avent, (Bătrânul și tinerul) și trei
mai mici: Vedenia, La Stele și Dechia. Nu
este nici o îndoială că în Riria a apărut un
poet din cei mai de seamă ai Românilor.
Despre celelalte trei poeme conținute în
numărul 5-6 al Arhivei se spune earăși
minuni.

După o destăinuire a Evenimentului,
confratele nostru dela, aceste poeme sunt
în întregimea lor dela cel întâiu până la
ultimul rând, de o nespusă frumusețe, de
un avânt al închipuirii care întrec orice
hotare și scrise în o limbă curat românească,
ceea-ce se explică numai prin faptul că
autoarea, soția unui mare proprietar din
județul Iasi, Vasile Gatoschi, a trăit 10 ani
continuu la țară și acuma, deși locuind în
oraș, petrece o bună parte a anului la
moșie.

Eată ne-asemănata poemă La Stele:

Varsă cerul peste ape a lui lacrimi
mari de foc. Neputând ca să le stingă,
le rostogolesc o noapte în loc. Tremurind
de frică valul, de-a albastrului flori, le in-
toarnă'n faptul zilei, ca să nu le afle'n
zori cerul, ce-l stăpân pe toate dela stele
pân' la flori.

Marea sinul ei și-l umflă; stelele ri-
dică sus și le-arată încet drumul câr'al
noptilor apus. Razele se luptă'n unde cu
a valurilor joc; dar din orizon apare soa-
rele'mbrăcat în foc, punind într'o scurtă
clipă toate lumile la un loc.

Ear pământul în măsură, învîrtindu-se
pe fus, se închină cu grabire soarelui ce
apare sus. În spre stele el privește, cum
în cărduri pleacă toate, ca să ducă feeria
l'a lui dragă jumătate, să-l desfete în ră-
coare chipul ei în sin de noapte.

Omul trist își sfarmă gândul cu știința
care cere. Cerul își păstrează taina nepă-
trunselor mistere, rătăcind prin a lui far-
mec slaba gândului părere; căci în față
cu'nfinatul noi suntem atât de mici, c'am
rămas pe multă vreme tot stăpânitori pe
ghiciți.

ULTIME ȘTIRI.

Prorogarea parlamentului.

Erl pe neașteptate Dieta din Budapesta prin
rescript regal a fost prorogată ea noua sesi-
une convocată pe 6 Octomvrie și astfel ambele
corpuri legiuitoare au intrat în feriele de
vară.

Afacerea Pavlovici earăși a ocupat o
mare parte a sedinței. După dezbateri de-
stul de pasionate Dieta la cererea tribuna-
lului din Chichinda-mare a suspendat drep-
tul de imunitate a deputatului Pavlovici.

S'a ordonat apoi o anchetă parlamen-
tară care să cerceteze, dacă corupțiile la
ultimele alegeri electorale în cercurile Tápe
și Csongrad au fost ori nu în măsura pen-
tru care judicatura Curiei ar trebui să
suspende numitelor cercuri dreptul de a
trimite deputat în Dietă.

În urmă s'a dat cetire rescriptelor re-
gle, cari au fost în diferite chipuri ca-
mentate.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici Barcianu.

A apărut:

STROPÎ DE RÔUĂ

DE

ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 3 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCII GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condiții:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă de la 50—500 cor. se plătesc la momentul morții întemplat;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, rețeviste ș. a. prin spargere;
4. Contra grîndinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîm, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercurile mai în fiece-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Eri a Barabasi nr. 1. — Telefon nr. 899. 428 — 86

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(NAGYSZEBENI FÖLDHITELINTÉZET.)

Pe lângă condițiunile cele mai avantajoase dăm împrumuturi ipotecare

cu amortisare pe 30 1/2, 38 și 40 1/2 ani în rate de jumătate de an, în cari se cuprinde plățirea atât a cametei, cât și a capitalului.

Împrumuturile se plătesc cu bani gata în valoarea nominală a scrisurilor ipotecare.

Arangarea împrumuturilor o efectuează încredințatul nostru

Szücs F. Vilmos în Arad

N. S.

care poate da totodată toate deslușirile

N. S.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(Nagyszebeni Földhitelintézet.)

Provocându-mă la anunțul de sus, rog onor. public doritor de împrumuturi ipotecare, ca și pîn'acum și de-acum să se adreseze cu încredere la mine cu afacerile sale; principiul meu a fost și rămâne același, ca să prestez publicului în totdeauna un serviciu solid.

Spesele de întabulare la dorință le anticipez; onorariul meu urmează ulterior.

Cu stimă:

Szücs F. Vilmos

Institut de credit pe imobile și pământuri

în Arad, Piața Boros Béni nr. 22 (Casa Spielmann)

(Etagiul I.)

784 — 5

OPURI ȘI BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în color

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în color

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Tribuna Poporului“

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI
în orî-ce limbă

NOTE

STATUTE * LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE